

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLIX. — Izdan in razposlan dne 14. septembra 1888.

138.

**Ukaz ministerstva za pravosodje
od 1. avgusta 1888,**

o začetku uradovanja Jaselskega okrožnega sodišča v Galiciji.

Z ukazom ministerstva za pravosodje od 21. junija 1888 (Drž. zak. št. 103) ustanovljeno okrožno sodišče in mestno-delegovano okrajno sodišče v Jaslu naj svoje uradno delovanje začne 1. dan decembra 1888.

Dunajewski s. r.

139.

**Razglas ministerstva za finance
od 1. avgusta 1888,**

da je mala colnija II. razreda v Izli premenjena v malo colnijo I. razreda.

Z oblastni male colnije I. razreda opravljena mala colnija II. razreda v Izli (na Primorskem, v področji koperskega višjega inspektorata) izpreminja se v malo colnijo I. razreda.

Dunajewski s. r.

140.

**Dopustno pismo od 1. avgusta
1888,**

za lokalno železnico od Jenbacha do južnega rta Achenskega jezera.

**Mi Franc Jožef Prvi,
po milosti Božji cesar avstrijski,**

apostolski kralj ogerski, kralj česki, dalmatinski, hrvaški, slavonski gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; veliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, salcburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; veliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je baron Teodor Dreifus zaprosil, da bi mu se dala dopustitev (koncesija), zgraditi lokalno železnico od Jenbacha do južnega rta Achenskega jezera, ter voziti po nji, vzvidelo Nam se je z ozirom na občno korist tega podjetja po zakonu o dopuščanju železnic od 14. septembra 1854

(Drž. zak. št. 238), kakor tudi po zakonu od 17. junija 1887 (Drž. zak. št. 81), to dopustitev imenovanemu koncesionarju podeliti takó le:

§. 1.

Dajemo koncesionarju pravico, zgraditi lokalno železnico, katero bode izvesti kot lokomotivno železnico ozke raztečine z meševito (adhezijsko in zobato-kolejniško) vršbo od Jenbacha na Eben in Maurach do južnega rta Achenskega jezera, ter voziti po nji.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustnice, dodeljuje se naslednja olajšila:

- a) oprostitev od kolkov (štempljev) in pristojbin za vse pogodbe, ki jih podjetje lokalne železnice sklène, za vse vloge, ki jih vpadá, in za druge listine, ki jih naredí; dalje za vse knjižne vpise na podlogi teh pogodb in listin, naposled za druge uradne poslove in izdatke, namreč:

1. v to, da se nabavi glavnica in zagotovi glavnično obrestovanje in pa vršba vožnje do časa, ko se začne ta vršba;

2. v pridobitev zemljišč, v gradnjo in opravo železnice, do konca prvega vršbenega leta.

Te ugodnosti ne uporabljajo se na razprave sodnega postopka v pravih;

- b) oprostitev od kolkov in pristojbin za prvo izdatbo delnic izdati se imajočih v nabavo glavnice za prvo napravo in dopustilu ustrezno opremo z interimalnimi listi vred, in takó tudi od presnemščine, kar se je nateče o nakupu zemljišč na konci prvega vršbenega leta [a), št. 2], razven pristojbin, ki jih je o tem povodu opraviti in katere po veljajočih zakonih pristojé občinam ali drugim avtonomnim združbam;
- c) oprostitev od pristojbin in odredbin (taks) dolžnih za podeljeno koncesijo in za izdatbo te dopustnice;
- d) oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plačevanja kolkovnih (štempeljskih) pristojbin kuponom, in tako tudi od vsakega novega državnega davka, kateri bi se utegnil vvesti s prihodnjimi zakoni, na dvajset (20) let, računeč od današnjega dne.

§. 3.

Koncesionarjeva dolžnost je gradnjo v §. 1. odstavku 1, imenovane železnice precej začeti, ko mu se podelí dovoljenje gradnje, najdalje v dveh letih računeč od današnjega dne dokončati, dodelano železnico v občno službo izročiti, ter vršbo vožnje po nji od 15. maja do 30. septembra vsakega leta ves čas, dokler traja koncesija, nepretrgoma vzdržavati.

Da bode držal se zgornjega roka za gradnjo, dolžan je koncesionar dati varnost, položivši 10.000 goldinarjev v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati varovancev novci.

Ako bi ne dostal zgornje dolžnosti, sme se izreči, da je ta položnina propala.

§. 4.

Da izdela dopuščeno železnico, dodeljuje se koncesionarju pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih propisov.

Ista pravica se koncesionarju dodelí tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se imele narediti in o katerih bi državna uprava spoznala, da jih je v javnem interesu napraviti.

§. 5.

Koncesionarju se je ob gradnji železnice, katera se tu dopušča, in ob vožnji po nji držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, in dopustilnih uvetov, ki jih postavi trgovinsko ministerstvo, ter tudi tega, kar velevalo semkaj meréči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnice od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in železnocestni vršbeni red od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od 1. 1852 št. 1) in pa zakonov in ukazov, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se vršbe same tiče, odpuščajo se varnostne naredbe in prometni propisi ukazani v redu železnocestne vršbe in v dotičnih dodatnih določilih v toliko, kolikor se bode z ozirom na posebne razmere prometa in poslovvršbe na znižano maksimalno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni vršbeni propisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 6.

Koncesionarju se priteza pravica, s posebnim dovoljenjem državne uprave in pod uveti, ki jih

ona postavi, narediti delničarsko družbo, ki stopi v vse koncesionarjeve pravice in zaveznosti.

Izdatba predstvenih obligacij je izključena, nasproti se koncesionarju priteza pravica, do vsote, kakor jo odobri državna uprava, izdati v srebrni veljavščini predstvenih delnic, ki gledé obrestovanja in razdolžbe uživajo predstvo pred založnimi delnicami.

Dividenda, ki pristoji predstvenim delnicam, predno nastane založnim delnicam pravica do dividende, ne sme se odmerjati z več nego pet odstotki, in iz dohodkov poznejših let ne bodi nikakega doplačevanja.

Iznos resnične in nominalne napravne glavnice potrebuje odobrenja državne uprave.

Pri tem naj veljá to načelo, da se razven stroškov za sestavo projekta, za gradbo in uredbo železnice in za dobavo vozil res uporabljenih in prav izkazanih z interkalarnimi obrestmi vred, ki so bile med grajenjem res izplačane, in kar je bilo res kursne izgube pri dobavi glavnice, ne smejo v račun postavljati nikakeršni drugi.

Kadar bi po iztečaju prvega vršbenega leta bilo treba še drugih novih stavbin, ali bi se pomnožile vršbene oprave, smejo se dotični troškovi prišteti napravnim glavnici, ako je državna uprava privolila v namerjane nove stavbe ali v pomnožbo vršbenih oprav, in če se troškovi izkažejo, kakor je prav.

Vso napravno glavnico treba je odplačati po razdolžnem črteži, ki ga odobri državna uprava, v času, dokler traja koncesija.

Pravila družbina in obrazci delnic založnih in predstvenih, ki se izdadó, potrebujejo odobrenja državne uprave.

§. 7.

Vojaščino bode prevažati po znižanih tarifnih cenah, in to po tistih določilih o tem in o polajšilih potujočim vojakom, katera vsak čas veljajo pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila obsejajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelce, in to ne samo ob potovanji na račun državne blagajnice, nego tudi ob službenem potovanji na svoj račun k vajam v orožji in priglednim zborom, potem vojaško stražno krdelo civilnih sodišč Dunajskih, žandarstvo, ter po vojaško osnovano finančno in varnostno stražo.

Koncesijonar se zavezuje, pristati na dogovor med avstrijskimi železnocestnimi društvi ukrenen o nabavi in imetji opravnih reči za prevažanje vojakov in o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških prevoznjah, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljavši dodatni dogovor o vožnji takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob trošku vojaške blagajnice.

Tako je tudi dolžan pristati na dogovor, katerega je z železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih prevoznjah vojaščine in na propis o prevoznjah vojaščine po železnicah.

Te dolžnosti ima koncesijonar samo v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje z ozirom na drugotnost te železnice in na polajšila vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in cele vršbe zdi biti zvršljivo.

Dolžnost koncesionarjeva je pri oddajanji služeb v zmislu zakona od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60) ozirati se na doslužene podoficirje iz vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe.

§. 8.

Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) zakona o dopuščanji železnic izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let računeč od današnjega dne, in mine po tem roku.

Državna uprava sme izreči, da je koncesija pred iztečajem zgornjega roka izgubila svojo moč, ako se ne bi dostale dolžnosti v §. 3 ustanovljene o začetku in zvršetku gradnje, potem o začetku poslovršbe, ter bi se prestop roka ne mogel opravičiti v zmislu §. 11^{ga}, lit. b) zakona o dopuščanji železnic.

§. 9.

Koncesijonar nima pravice, tretjim osobam prepustiti poslovršbo na dopuščeni železnici, ako mu tega državna uprava izrecno ne dovoli.

Državni upravi je pridržana pravica, poslovršbo na tu dopuščeni železnici na se vzeti, sosebno tedaj, ako bi ta železnica prišla v neposrednji stik, s katero onih železnic, ki stojé pod državno poslovršbo, ter ves ostali čas, dokler bode do-

pustitev še trajala, na koncesionarjev račun voditi.

V tem slučaju naj koncesionar državni upravi povrne troške, kar jih bode vsled te poslovrsbe v resnici imela, in kateri se utegnejo povprečno ustanoviti.

Kako naj se vodi ta poslovrsba, uravnati bode v ostalem s posebno vršbeno pogodbo, ki se sklne med državno upravo in koncesionarjem.

§. 10.

Državna uprava si prihranja pravico, železnico tu dopuščeno, ko bode dodelana in v službo izročena, vsak čas odkupiti pod naslednjimi določili:

1. Da se določi odkupščina, seštejo se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjič završenih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki najslabejših dveh let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se potem izračuni.

2. Ako bi se vendar železnica odkupila pred preteklim sedmim letom vršbe, ali kadar bi po določilih odstavka 1 najdeni srednji čisti dohodek ne dosegel vsaj letnine enake letnini potrebni za obrestovanje po pet od sto in za odplačevanje po c. kr. državni upravi odobrene delniške glavnice, v času, dokler traja dopustitev, tedaj se ta prej v misel vzeta letnina vzame kot čisti donos odmeri odkupščine v podlogo.

3. Odškodba, ki jo bode dati, naj obstoji v tem, da se koncesionarju v dobi še ostali koncesije srednji donos v zmislu odstavka 1, odnosno, kadar nastane kateri v odstavku 2 omenjenih slučajev, ondudaj navedena letnina za delniško glavnicu poluletno 30. junija in 31. decembra vsako leto po dospelji plačuje.

4. Državi se pridružuje pravica, kadar koli namesto še ne dospelih letnih plačil plačati glavnico, enako glavnici vrednosti, diskontirani po pet od sto na leto, obresti od obresti računeč, teh plačil, ki jih je po določilih odstavka 3 poluletno opravljeni.

Ako se država odloči, da plača to glavnicu, naj jo — kakor si sama izbere — plača v gotovini ali z državnimi zadolžnicami. Državne zadolžnice je pri tem računati po ceni, kakoršna se podá kot srednja cena državnih zadolžnic enake vrste po

uradnih zapisih, da je v neposrednje poprejšnjem poluletni bila na Dunajski borsi.

5. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odkupščino, brez nadaljnjše odplate v bremen čisto last in užitek te tukaj koncesionirane železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, — tudi vozil in zalog materijala, in pa iz napravne glavnice narejenih vršbenih in pričuvnih zalogov, ako le ti niso uže bili namenu primerno z odobrenjem državne uprave uporabljeni.

§. 11.

Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, preide na državo brezodplatno neobremenjena svojina in užitek tu dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, tudi vozil in zalog materijala in iz napravne glavnice narejenih vršbenih in pričuvnih zalogov v obsegu povedanem pod št. 5 §a 10.

Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi (§. 10) železnica, ostaja koncesionarju last pričuvnega (reservnega) zaloga napravljenega iz lastnih dohodkov podjetja in kar bi imel po obračunih terjati, po tem last posebnih del in poslopij napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, katere je sezidal ali si pridobil vsled pooblastila od državne uprave z izrecnim pristavkom, da ne bodo pristojsstvo železnici.

§. 12.

Državna uprava ima pravico, uveriti se, da so dela železne ceste ter tudi vršbena oprava, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje, in sosebno po nadzornikih ob trošku koncesionarjevem pošiljanih — kakor se ji koli pozdi primerno — prigledovati, da se delo izvede po projektu in po pogodbi.

Komisar, ki ga postavi državna uprava, če se napravi delničarska družba, ima tudi pravico, kolikokrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravne sveta ali drugega zastopa, kateri velja za družbe načelnistvo, in pa v velike (glavne) zборе, ter ustavljati vse sklepe in naredbe nasprotno zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, oziroma kvarne javni koristi; ali v takšnem slučaju je ko-

misarjeva dolžnost, precej izprosi razloko trgovinskega ministerstva, katera naj se brez odloga dá ter naj veže družbo.

Za tu ustanovljeno nadziranje železnocestnega podjetja naj koncesijonar z ozirom na združene s tem poslove plačuje letno povprečno povračilo v državno blagajno, katere iznos določi državna uprava z ozirom na obseg podjetja.

Koncesijonar odvezuje se zaveznosti, izrečenih v §. 89 reda železnocestne vršbe od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) gledé povračila večjih troškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, zastonj nabaviti in vzdržavati uradne prostore.

§. 13.

Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici, v dopustnih uvetih ali v zakonih, poprijeti se naredeb, primernih zakonom, ter po okolnostih — še predno izteče koncesija, — izreči, da je ugasnila.

Resno opominjaje vsacega, da ne dela zoper to, kar ustanovljuje le-ta dopustnica, in dodeljujoč koncesijonarju pravico, zastran izkazne škode pred Našimi sodišči zahtevati povračila, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico in vsem tem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstva glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, prvega dne meseca avgusta v letu po odrešnji sveta tisoč osem sto osemdesetem osmem, Našega cesarjevanja štiridesetem.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Dunajewski s. r.

Bacquehem s. r.

(Slovenisch.)

141.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 5. avgusta 1888,

o času, kdaj stopi v vojvodini Bukovini v moč zakon od 25. julija 1871 (Drž. zak. št. 76).

Zakon od 25. julija 1871 (Drž. zak. št. 76) o potrebnosti, nekatere pravne poslove dati po beležniku (notarji) napraviti, naj v Bukovini pride v moč 1. dne oktobra 1888.

Pražák s. r.

142.

Razglas ministerstva za finance od 18. avgusta 1888,

da je mali colniji II. razreda v Martinsbrucku dana oblast, cola prosto odpravljati pred ali za kom pošiljane potne reči.

C. kr. mali colniji II. razreda v Martinsbrucku daje se oblast, odpravljati cola prosto po členu IX, številu 1 colnega zakona od 25. maja 1882 pred ali za kom pošiljane popotne reči.

Dunajewski s. r.

143.

Ukaz ministerstva za finance od 27. avgusta 1888,

o dolžnosti narejalcev cukra kandisa, iz cukra, od katerega je plačan davek, narejeni kandis in sirup zaznamenovati z uradnimi zapornicami.

Dodatno §ⁿ 16 razpisa finančnega ministerstva od 9. julija 1888 (Drž. zak. št. 111) o izvršitvi zakona od 20. junija 1888 (Drž. zak. št. 97) o davku od cukra, zaukazuje se v porazumu s kraljevsko ogerskim ministerstvom za finance:

Osobe, ki delajo iz cukra, od katerega je davek že plačan, kandis in za ljudi užitni sirup,

dolžni so po §. 26, odstavku 3, zakona o davku od cukra, narejeni kandis in sirup, predno bode odnesen iz prostorov, kjer se hrani, odnosno predno pride v promet, dati opraviti z uradnimi znamkami zapornicami.

Za tega delj so oni dolžni pri najbližjem oddelku finančne straže ali drugem finančnem organu, ki ga finančno oblastvo prve stopinje odloči v to, podati pismeno zglasitev, iz katere se vidi število in kakšnost posamnih kosov, ki jih je zaznamovati z uradnimi zapornicami, in pa čas, kdaj se imajo namestiti zapornice.

Zglasiti se mora delo najmanj 12 ur pred tem časom.

V oziru na to, kako morajo posamne posode (shrambe) biti spravljene, v oziru na način, kako je namestiti zapornice in z ozirom na dopuščeno težo popolnem ustrezati se mora dotičnim določilom §a 15, št. II, III in IV gori v misel vzetega zvršitvenega propisa.

Dunajewski s. r.

144.

Razglas ministerstva za finance od 7. septembra 1888,

**da je ustanovljena velikocolnijska podružnica
v Schönriesenu.**

Kar se je občni službi izročilo prekladišče priv. avstro-ogerske državno-železnične družbe v Schönriesenu na Labi, ustanovila se je ondukaj 1. septembra 1888 podružnica c. kr. velike colnije v Ustji nad Labo.

Ona ima v oziru na blago po Labi voženo vse pravice, ki so pritegnene tej veliki colniji; torej ji je sosebno tudi dana oblast, uporabljati okrajšani colni postopek (napovedni postopek) o plovstvenem prometu.

Dunajewski s. r.